

Boekverslag In Babylon (Marcel Möring)

© havovwo.nl (mei 2002)

Zakelijke Gegevens

Auteur: Marcel Möring
Titel: In Babylon
Uitgever: Meulenhoff
Plaats: Amsterdam
Jaar: 1999, 10^e druk
Bladzijden: 472 bladzijden
Eerste druk: februari 1997
Genre: Psychologisch proza

Eerste Reactie

Keuze:

Ik had van kennissen een boekenbon gekregen en ben ermee naar de boekhandel gegaan. Daar heb ik gevraagd welke boeken er leuk zijn om te lezen voor Nederlands. Uit een aantal boeken heb ik deze gekozen, want het verhaal leek me wel interessant.

Inhoud:

Nadat ik de laatste bladzijde gelezen had, dacht ik "nou, nou". Het is wel even een ander einde dan wat ik gedacht had aan te treffen. Heel vaag, net zoals veel andere dingen in dit boek. Het zit behoorlijk ingewikkeld in elkaar. De ene keer lees je herinneringen van N en de andere keer de gebeurtenissen in het huis. Dat vond ik wel vervelend, want het leidde je constant af van de kern van het verhaal.

Verdieping

Schrijfstijl:

Proza

Ruimte:

Het verhaal speelt zich af in en bij het huis op de berg. Het is er ijskoud en er heerst een sneeuwstorm. Nathan Hollander verblijft 5 dagen in dat huis met Nina. Daar doorheen wordt ook het verhaal verteld van Chaïm en Magnus. Deze verhalen spelen af in heel veel verschillende landen zoals Italië; Polen; Duitsland; Nederland; Mexico en America. Deze verhalen lopen van ongeveer 1640 (toen Chaïms vrouw vermoord werd) tot enkele jaren voor het verhaal van Nathan. Het laatste stukje speelt zich af in het huis van Nina.

Verhaalfiguren:

Nathan Hollander: hij is de hoofdpersoon in dit verhaal. Hij is 60 jaar oud en van beroep sprookjesschrijver. Hij noemt zichzelf een reiziger, het grootste deel van zijn leven bracht hij door in hotelkamers. Zijn enige rustpunt zijn de bijeenkomsten van de familie in het huis op de berg. Als zijn oom overlijdt, zijn hij en Nina de enige erfgenamen. Als ze beiden in het huis door de sneeuwstorm vast zitten, komen bij Nathan allerlei herinneringen weer naar boven.

Nina: zij is waarschijnlijk de dochter van zijn broer Zeno. Nina is 30 jaar. Ze wil graag meer horen van haar familie door naar de verhalen van Nathan te luisteren. Ze is een beetje vreemd aan het doen aan het begin van het verhaal. Ze verdwijnt plotsteling, zonder ook maar iets te zeggen.

Magnus en Chaïm: Deze personen zijn de voorvaderen van Nathan. Ze zijn al eeuwen dood, maar spelen nog steeds een grote rol in Nathans leven. Als geestverschijningen komen ze in Nathans kindertijd hem verhalen vertellen. Hun levensgeschiedenissen zijn aparte verhalen in het boek. Vooral Magnus reizen staan hierin centraal.

Boekverslag In Babylon (Marcel Möring)

© havovwo.nl

(mei 2002)

Vertelwijze:

Het is een persoonlijk verhaal. Het perspectief ligt vooral bij Nathan. Vanuit zijn ogen worden de gebeurtenissen beschreven. Je komt alleen zijn gedachten te weten. Er worden ook veel gesprekken gevoerd tussen personen. Die gesprekken staan meestal tussen aanhalingstekens. Ook is er sprake van een alwetende verteller. Vooral in de verhalen over Magnus en Chaïm; die worden verteld.

Samenvatting:

De oom van Nathan, Herman Hollander, wordt dood aangetroffen in zijn hotelkamer. Hij laat zijn huis na aan Nathan, op voorwaarde dat hij zijn biografie schrijft. Na vijf jaar gaat Nathan met zijn nichtje Nina naar het huis op de Berg. Er heerst een zware sneeuwstorm en de auto raakt vast onderaan de Berg. Lopend bereiken ze uiteindelijk het huis. Bij binnenkomst stuiten ze op een barricade van meubelen. Overal in het huis zijn vallen opgezet. Een cassettebandje speelt een geluid af. Om niet dood te vriezen, besluiten ze van de barricade brandhout te maken. Gas en elektriciteit zijn er niet aanwezig. Buiten houdt de sneeuwstorm aan en ze gaan op zoek naar wat voedsel. Tot hun verbazing is er een enorme voorraad in de kelder. Nina en Nathan hebben geen idee wie de vallen heeft opgezet en een voorraad heeft aangelegd. In de bibliotheek vertoeven ze de gehele dag. Nina leest de biografie over oom Herman, terwijl Nathan wegdroomt en soms verhalen vertelt aan Nina.

De autobiografie begint bij de klokkenmakers Magnus en Chaïm Levie. Deze voorouders van Nathan woonden in Polen. Toen Chaïm vrouw werd vermoord door de Kozakken, ging Chaïm bij Magnus werken. Later werd ook hij vermoord en begon Magnus zijn leven als reiziger. Hij wilde naar Nederland en heeft daar 21 jaar over gedaan. Onderweg kwam hij verschillende mensen tegen met wie hij een tijdje optrok, om vervolgens weer verder te reizen. In Nederland doopte hij zijn naam Levie om in Hollander. Hij stichtte de familie Hollander waarvan Nathan en Nina de enige twee nog van zijn. Magnus en Chaïm komen bij Nathan vaak voor als geestverschijningen. De bezoeken van deze twee vond Nathan heel normaal. Ze spoorden hem aan om sprookjesschrijver te worden. Door hun verhalen kon hij de biografie schrijven van oom Herman, die daardoor ook een stuk familiegeschiedenis wordt. Na een hele generatie van Hermannen wordt de geschiedenis van Nathans vader Emmanuel Hollander beschreven. Oom Herman is Emmanuels broer. Ze ontmoetten Sophie Hollander en worden beide verliefd op haar. Uiteindelijk trouwt Emmanuel met haar en uit die verbintenis worden Zeno, Zoë, Zeldi en Nathan geboren.

Als WO II begint te dreigen, haalt Herman zijn familie over om naar de VS te emigreren. In de VS deed Emmanuel een ontdekking die hen er toe dwong naar een geheim kamp van de staat te verhuizen.

Herman verdiende elders zijn brood met matrassen. Het huwelijk van Emmanuel en Sophie liep op de klippen. Hij trok bij Herman in, terwijl zij met de kinderen weer terugkeerde naar Europa.

In Nederland ontwikkeld Zeno zich als een profeet. Hij heeft een grote groep aanhangers die zich baseerden op de 2^e wet van de thermodynamica: 'iedere orde wordt noodzakelijkerwijs chaos'.

Uiteindelijk verdwijnt hij plotseling, met achterlating van een briefje. Nina en Nathan geloven niet dat hij dood is en ze denken dat hij diegene is die de vallen in het huis opgezet heeft.

Nathan bleek een ontzettend goed geheugen te hebben. Hij had daarvoor een eigen systeem. In zijn hoofd had een soort toren van Babel gebouwd, waarin in elke kamer en ommegang informatie en beelden lag opgeslagen. Hij kon door de toren lopen en zo zijn herinneringen ophalen. Hij trouwde twee keer, maar beide huwelijken liepen stuk omdat hij wegluchtte voor de binding.

In het huis op de Berg komen Nathan en Nina tot de ontdekking dat de dader op zolder moet zitten. Ze banen zich een weg door de barricade. Ondertussen krijgen Nathan en Nina een seksuele relatie met elkaar. Dit brengt ze in verwarring en dan verdwijnt Nina opeens. Nathan kan haar niet vinden en besluit het laatste stukje naar de zolder zelf af te maken. Op zolder vindt hij Nina met een slagersmes op haar schoot. Dan wordt het donker voor zijn ogen.

In het ziekenhuis wordt Nathan wakker waar hem wordt verteld dat Nina hulp voor hem had gehaald. Nathan blijft met veel vragen zitten. Hij besluit naar haar huis te gaan om te vragen waarom zij de vallen opgezet heeft. Een antwoord krijgt hij niet, want Nina valt hem aan. Nathan slaat haar bewusteloos en vertrekt regelrecht naar het vliegveld. Vragen over waarom en of hij misschien wel Hermans zoon is blijven onbeantwoord.

Dan vertrekt hij zoals hij gekomen is: als reiziger.

Boekverslag In Babylon (Marcel Möring)

© havovwo.nl

(mei 2002)

Thematiek

Hoofdgedachte:

Nathan wil de wereld begrijpen. Hij ordent de dingen in zijn toren van Babel. Hij is altijd op zoek naar antwoorden, als hij ze niet kan vinden, verklaard hij ze doormiddel van sprookjes. Daarom reist hij zoveel. De hele familie was reiziger. Tegelijkertijd is dat reizen ook vluchten voor de confrontatie met dingen. De angst om zich ergens te binden. Het huis op de Berg was geen vaste verblijfplaats, men had altijd weer de drang te vertrekken. Nathans relatie met Nina loopt dan uiteindelijk ook af, omdat hij niet de confrontatie aan wil gaan over waarom zij de vallen had gezet. En vertrekt hij weer om te reizen.

Verband:

In Babylon slaat op de toren van Babel die Nathan in zijn hoofd heeft. Alle dingen die in het boek worden verteld, zijn opgeslagen in de toren. Hoe dichterbij het einde van het boek nadert, hoe meer je te weten komt. Net als in de toren van Babel, hoe hoger je komt, hoe meer kamers en ommegangen je hebt gehad waarin informatie en beelden lagen opgeslagen. Maar de toren van Babel is nooit afgemaakt. Evenals in dit boek blijven vragen onbeantwoord, omdat men bang is de confrontatie aan te gaan.

Plaats in de literatuurgeschiedenis:

Eerste publicatie: 1997

Schrijver:

Marcel Möring is geboren op 5 september 1957 in Enschede. Zijn moeder was een Joodse vrouw. Hierdoor kreeg Marcel al snel belangstelling voor het Oude Testament en andere religieuze joodse teksten. In 1970 verhuisde het gezin naar Assen.

Marcel deed daar de Mavo en doorliep vervolgens de Havo. Als vervolgstudie koos hij pedagogie, maar dat heeft hij maar drie weken gedaan. Hij stapte als snel over op een studie Nederlands die hij 2 jaar volhield. Uiteindelijk is hij toch maar gaan schrijven en ging hij dus verder met waar hij als 13 jarige al mee bezig was.

Hij deed allerlei werkjes zoals archivaris bij een oliemaatschappij, was aardappelcontroleur en journalist. Voor Drentse en Groningse persbladen schreef hij van 1980 tot 1984 artikelen over beeldende kunst en theater. In 1989 werkte hij mee aan een filmdocumentaire over de geschiedenis van Joden in Assen.

In 1990 debuteerde Marcel met het boek Mendels Erfenis dat gaat over de botsing van de Joodse met de Nederlandse cultuur. Voor dit boek kreeg hij de Geertjan Lubberhuizenprijs. Zijn tweede roman; Het grote verlangen, verscheen in 1992 en kreeg in 1993 de onderscheiding van de AKO-literatuurprijs. Vanaf 1991 schrijft hij essays en kritieken voor het NRC Handelsblad.

Tijd:

In Babylon is geschreven in 1997. Daar is niet een bepaalde stroming aan te wijzen. Iedereen schrijft hoe hij of zij wil. Men wil boeken met een verfrissende invalshoek. En experimenteert met taal en thema's. In Babylon is daar een goed voorbeeld van. Het is van alles door elkaar; de ene keer een detective, de andere keer wordt de psychische kant van de mens beschreven. Wat ook belangrijk is: dit boek heeft een open einde. Als het verhaal uit is, blijf je nog met veel vragen zitten. Dat is ook typisch voor deze tijd.

Boekverslag In Babylon (Marcel Möring)

© havovwo.nl

(mei 2002)

Beoordeling

Positief:

Het verhaal blijft je nieuwsgierig houden over wat er gaat gebeuren. Allerlei dingen gebeuren op momenten dat je ze niet verwacht. Zoals die blokkade bij de deur en de vallen in het huis. Ook vond ik het net zo vreemd als Nathan dat Nina opeens verdwenen was. De schrijver laat niets merken van wat er gaat gebeuren. Je komt het altijd onverwacht tegen.

Mooiste Passage:

Er zijn veel mooie stukjes in het boek. Bijvoorbeeld de verhalen over Magnus die van alles meemaakt op zijn reis naar Nederland. Het beginstukje vond ik ook heel goed. Er wordt heel komisch verteld hoe oom Herman gevonden wordt en de gebeurtenissen die er op volgden. Hoe het hoertje iedere keer moest kotsen bij de gedachte dat ze Herman had geneukt vlak voordat hij overleed. Nathan moet alles regelen voor zijn overleden oom en weet niet wat hij met het hoertje moet. Hij blijft heel rustig onder het feit dat zij erom moet kotsen. Dat vond ik wel een grappige situatie.

Negatief:

Negatief vond ik dat in dit boek verschillende verhalen door elkaar lijken te lopen. Je moet iedere keer weer bedenken wie die personen zijn en dat in je achterhoofd houden anders volg je het niet meer. Pas later kreeg ik door dat die verhalen die niet het hoofdverhaal zijn, uit de autobiografie komen die Nathan geschreven heeft. Tot die tijd raakte ik vaak in verwarring.

Vergelijking:

In Babylon lijkt wel een beetje op de roman Het eiland van de vorige dag van Umberto Eco. Het zijn dan wel twee verschillende verhalen, maar toch hebben ze wel iets van elkaar weg. Ze gaan beide over eenzaamheid van de hoofdpersoon. In beide boeken staat het thema reizen centraal. Ook is er in beide boeken iets vreemds aan de hand. In In Babylon is dat het huis dat bevoorraad is met voedsel door een onbekende en de valkuilen die er gemaakt zijn. In Het eiland van de vorige dag zit de hoofdpersoon vast op een boot waar helemaal niemand lijkt te zijn en er vreemde dingen gebeuren. Uiteindelijk zoeken ze beiden naar een antwoord, maar vinden ze beiden niet. Nathan weet niet waarom Nina de valstrikken heeft opgezet en de hoofdpersoon In het eiland van de vorige dag niet waarom het schip zo plotseling verlaten is.

Oordeel thema:

Ik vond het thema reizen op zich niet zo erg interessant. Nathan is constant onderweg en komt alleen tot rust in het huis van zijn oom. Over zijn reizen kom je nauwelijks wat te weten. Wel over zijn familiegeschiedenis. Waar die vandaan kwam en hoe die hier verzeild raakten. Dat vind ik wel heel leuk om te lezen. Dat is toch een geschiedenis van reizen, maar de verhalen erom heen vond ik leuk.

Taalgebruik:

Het taalgebruik was op zich zelf niet moeilijk of zo. Ik kon het boek wat dat betreft gemakkelijk begrijpen. Soms gebruikt Marcel Möring wel woorden waarvan ik niet wist wat dat was. Bijvoorbeeld de Thora en de wet van de Thermodynamica. Thora bleek dus iets van een bijbel te zijn voor het Joodse volk. En Thermodynamica was iets natuur-wetenschappelijks met warmte en beweging. Dat wist ik niet, maar ik denk niet dat het veel uitmaakte om het boek toch te kunnen begrijpen.

Eindoordeel:

Ik vond In Babylon een spannend boek om te lezen, maar toch was ik wel blij dat ik hem uit had. Alles liep vaak zo door elkaar dat ik mijn hoofd er goed bij moest houden. Dat vind ik niet ontspannen lezen. Het wekt veel verwarring op. Ook het einde vond ik wat minder; dan blijf je nog met de vraag zitten. Waarom? Toch heeft dat ook wel iets. Je kunt zelf bedenken hoe het verder loopt en wordt niet in een bepaalde richting geduwd door de schrijver. Het past ook wel bij het boek; dat onafgemaakte. Een goed boek wat verhaal betreft; de spanning is zeer duidelijk aanwezig, maar een beetje ingewikkeld.

Aanrader?

Nee, dit boek moet je bijhouden. Je kunt het moeilijk een paar dagen laten rusten, want dat raak je al snel de draad van het verhaal kwijt. Dan heb je al snel de neiging dat je ermee wilt kappen. Maar als je van spanning houdt en familiegeschiedenissen dan is het zeker niet een slecht idee om het eens te lezen.